

Nr 492

Av herr **Wahlund**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Konstnärbelöningar*.

(Lika lydande med motion nr 396 i Första kammaren)

I statsverkspropositionen föreslår chefen för ecklesiastikdepartementet att nu utgående anslag till meritstipendier åt författare av hög litterär kvalitet skall ersättas med ett anslag för konstnärbelöningar, avsedda att utgå till en vidare grupp fria konstutövare. För ändamålet föreslås ett förslagsanslag på 300 000 kr. Beloppet bedömes räcka för 25 konstnärbelöningar.

Konstnärbelöningarnas storlek skall enligt förslaget göras beroende av resp. konstnärers egna inkomster, nämligen på så sätt att den egna inkomsten jämte konstnärbelöningen inte skall få överstiga 24 000 kr. per år (i nuvarande penningvärde). Den konstnärliga insatsen skall i första hand vara avgörande vid utseende av belöningsinnehavare, men vid val mellan i stort sett lika meriterade kandidater skall hänsyn tas även till behovssynpunkten.

Införandet av dessa konstnärbelöningar hälsas med stor tillfredsställelse. De utgör enligt min uppfattning ett angeläget led i den pågående uppbyggnaden av samhällets stöd till den fria kultursektorn. Vad gäller utformningen av konstnärbelöningarna anser jag emellertid en del ändringar vara motiverade. Dessutom bör stödet enligt min uppfattning ges en större omfattning än det av statsrådet föreslagna anslaget. Med hänsyn därtill och till ändringarna beträffande belöningarnas utformning föreslår jag att anslaget höjes från 300 000 till 600 000 kr.

Ändringsförslag

1. I den mån belöningarna är avsedda att ha karaktären av belöningar, anser jag att *enbart de konstnärliga kvalifikationerna* bör vara avgörande för de belopp som skall utgå. Enligt min uppfattning bör den ovan redovisade behovssynpunkten inte gälla som kvalifikationsgrund.

2. De belopp det här är fråga om (belöningar plus egen inkomst får bli högst 24 000 kr.) utgör i jämförelse med de ekonomiska villkoren för framstående män och kvinnor inom näringsliv och förvaltning sannerligen inga större belopp. Någon reducering av konstnärbelöningarna av denna anledning finner jag således inte motiverad. Ännu allvarigare ter sig den föreslagna bidragskonstruktionen utifrån andra synpunkter. Praktiskt blir ju nämligen resultatet, att en utdelad konstnärbelöning reducerar i varje fall det ekonomiska incitamentet till ett fortsatt konstnärligt skapande, ef-

ttersom ersättningen för produktionen av en viss tjänst — t. ex. medverkan i en radio- eller TV-föreställning, författandet av ett verk etc. — automatiskt minskar storleken av den därutöver utgående konstnärsbelöningen. En lång rad andra konsekvenser av motsvarande karaktär kan också tänkas. Jag tror inte, att man med konstnärsbelöningar av denna typ på bästa sätt främjar det konstnärliga skapandet. Med hänsyn dock till att vi just nu befinner oss i en uppbyggnadsperiod vad gäller den samhällseliga satsningen på stödet till den fria kultursektorn och de därmed knappa resurserna för en lång rad angelägna ändamål är jag beredd att tills vidare acceptera, att den egna inkomsten i viss mån tillåtes inverka på konstnärsbelöningens storlek. För min del finner jag det rimligt att detta dock får ske med enbart en tredjedel av den egna inkomsten.

3. Ytterligare en olägenhet med de föreslagna reglerna syns mig vara, att som grund för inkomstprövningen skall ligga inkomsterna året före det år under vilket belöningen utgår. För den enskilde konstnären blir intäkterna därmed under ett visst år den egna inkomsten plus konstnärsbelöningen beräknad i förhållande till föregående års inkomst. Till följd av de ofta starka variationerna i inkomst mellan olika år för de fria konstutövarna kan denna konstruktion åtminstone i enskilda fall leda till att en betydande del av konstnärsbelöningarnas trygghetseffekt går förlorad. I den mån mitt förslag enligt punkt 2 vinner beaktande bortfaller givetvis i viss mån dessa olägenheter, men de förtjänar likväl beaktande. Enligt min uppfattning bör möjlighet därför föreligga att åtminstone i enskilda fall basera belöningens storlek på det löpande inkomståret eller att på annat sätt jämka beloppet till det mera aktuella »behovet».

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

I. att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionens åttonde huvudtitel p. B 2 måtte godkänna

a) att som kvalifikationsgrund för erhållande av konstnärsbelöningar skall gälla endast de konstnärliga insatserna;

b) att för reducering av konstnärsbelöningar skall räknas högst en tredjedel av mottagarens egna inkomster;

c) att hänsyn i förekommande fall skall kunna tagas till inkomsterna under löpande inkomstår i stället för till inkomsterna under föregående år;

II. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte ge till känna vad i övrigt i motionen anförts; samt

III. att riksdagen måtte till *Konstnärsbelöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

Stockholm den 25 januari 1964

S. G. W. Wahlund